

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto ympäristövaliokunnalle

Erityisasiantuntija Ritva Liukonen

Hallituksen esitys 135/2025 vp. eduskunnalle laiksi valtion asuntorahastosta annetun lain kumoamisesta ja valtion tukeman asuntotuotannon takausmaksuja koskevaksi lainsäädännöksi

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja antaa lausuntonsa ympäristövaliokunnalle sen käsitellessä kyseessä olevaa hallituksen esitystä. Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi valtion asuntorahastosta annettu laki ja muutettavaksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annettua lakia ja vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annettua lakia. Laki omistusasuntolainojen korkotuesta ja laki vuokra-asuntojen korkotukilainalla rahoitettujen asuntojen vapautumisesta käyttörajoituksista kumottaisiin. Lisäksi ehdotetaan muutoksia 17 lakiin lähinnä niissä olevien viittaussäännösten vuoksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö antoi lausuntonsa esityksestä lausuntokierroksella ja pitää myönteisenä näkemystensä ottamista huomioon nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä.

Huomiot hallituksen esityksen keskeisestä sisällöstä

Sosiaali- ja terveysministeriö toistaa näkemyksensä, että kyseessä on periaatteellisesti merkittävä muutos asuntopoliitikassa ja näkee tärkeäksi jatkossakin varmistaa kohtuuhintaisen asuntotuotannon pitkäjänteinen rahoitus ja valtion asuntopoliittisten tavoitteiden toteutuminen yli hallituskausien. Vaikka asuntorahaston lakkauttaminen olisi vain tekninen muutos, yhdessä muiden tuettuun tuotantoon ja sosiaaliturvaan kohdistuvien heikennysten kanssa se voi aiheuttaa epätarkoituksenmukaisia riskejä ja muutoksia asuntopoliittikan toteuttamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön toteuttaman yhteisvaikutusten arvioinnin mukaisesti vuosina 2023 ja 2024 toteutettujen sosiaaliturvamuutosten vaikutukset kohdistuvat suhteellisesti eniten opiskelijoihin, työttömiin ansioturvan saajiin ja työttömiin perusturvan saajiin. Tulonmenetykset kohdistuivat kolmeen pienituloisimpaan tulokymmenyksen ja perhetyypeistä voimakkaimmin yhden hengen talouksiin sekä yksinhuoltajatalouksiin. Koska näitä ryhmiä on eniten myös valtion tukeman asuntokannan asukkaina ja asunnonhakijoina, on näihin asuntoihin liittyvillä muutoksilla yhteisvaikutuksia, jotka ovat tärkeitä tunnistaa ja huomioida lakimuutoksen toimeenpanon seurannassa.

Sosiaaliturvaan jo tehtyjen muutosten vaikutuksesta edullisempaan asumiseen siirtymistä edellytetään erityisesti toimeentulotuen saajilta. Toimeentulotuen saajin kohdistuu myös eduskunnan käsitellyssä saman aikaisesti oleva hallituksen esitys 116/2025 vp. toimeentulotukilain muuttamisesta, joka kaventaa toimeentulotuen saajien käytettävissä olevia tuloja vuonna 2024 toteutetun asumismenojen huomioimista koskeneen uudistuksen lisäksi.

Sosiaaliturvan tavoitteena on turvata henkilöille toimeentulo heidän kohdatessa toimeentulon hankkimiseen liittyviä riskejä. Vanhuutta ja pysyvää työkyvyttömyyttä lukuun ottamatta tuen

tarpeet ovat useinkin tilapäisiä. Asuminen puolestaan on usein suhteellisen pysyvä tarve ja osalla kansalaisista on jatkossakin tarve edulliselle asumiselle – olivat he sitten työssä tai työvoiman ulkopuolella hetkellisesti tai pidempään. Valtion tukemalla, kohtuuhintaisella asuntotuotannolla on merkittävä rooli myös segregaaation ehkäisyssä ja sen vastaisessa työssä, sosiaalisen tasapainon edistämisessä ja vähävaraisten asumisvaihtoehtojen lisäämisessä. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että ehdotettu linjanmuutos asuntopolitiikkaan aiheuttaa painetta tukea henkilöiden asumista entistä enemmän sosiaaliturvan, ts. etuisuuksien ja palvelujärjestelmän kautta.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää hyvänä, että erityisryhmiä koskevan poikkeuksen säännöskohtaisia perusteluja on täydennetty lausuntopalautteen perusteella siten, että olisi selvää, miksi poikkeus ehdotetaan rajattavaksi investointiavustusta saaneisiin ja opiskelijoihin.

Muut huomiot

Esityksen liitelakina nro 16 on laki eläkkeensaajan asumistuesta, jossa esitetään muutettavaksi asumisoikeusasuntoja koskevan lainsäädännön viittausta. Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole huomautettavaa tältä osin.